

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата юридичних наук, **МАЙДАНЕВИЧА АНАТОЛІЯ ГРИГОРОВИЧА** на дисертаційну роботу **ШМОРГУНА ВЯЧЕСЛАВА ВІТАЛІЙОВИЧА** «Адміністративно-правова охорона засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг» поданої на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дисертації. Поняття «адміністративно-правової охорони» є однією з важливих категорій науки адміністративного права. Ця проблематика досить часто привертає до себе увагу науковців та стає предметом наукових досліджень, які свідчать про те, що наукові погляди щодо розуміння цієї категорії суттєво різняться. Тому з'ясування сутності «адміністративно-правової охорони» та його елементів залишається актуальним. Представлена дисертація присвячена виключно актуальній темі щодо широкого кола питань адміністративно-правової охорони засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг.

Знайомство зі змістом дисертації, авторефератом та науковими працями Шморгуна Вячеслава Віталійовича свідчить про актуальність, наукову новизну та практичне значення дисертаційного дослідження.

Проблеми визначення шляхів трансформації сучасних правових засад охорони інтелектуальної власності в Україні під впливом нових соціально-економічних викликів та загроз, потребують глибокого наукового дослідження та вирішення існуючих проблемних питань у сфері інтелектуальної власності. Першоосновою цього процесу повинно стати наукове вивчення юридичних категорій, що становлять зміст гарантованих нормами адміністративного права умов захищеності прав власників об'єктів права інтелектуальної власності та інших учасників відносин у цій сфері.

Сприймаючи твердження про наявність статичного та динамічного аспекту в структурі правової охорони, треба визнати, що зміст адміністративно-правової охорони засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та

послуг, з одного боку, охоплює систему адміністративно-правових гарантій застосування державно-правових, економічних, організаційних, технічних та інших заходів у сфері інтелектуальної власності, зокрема інституційних адміністративно-правових засобів впливу у сфері охорони інтелектуальної власності, припинення правопорушень у цій сфері, а з іншого – їх реалізацію як цілеспрямований вплив органів публічного управління та інших суб'єктів на суспільні відносини у сфері охорони інтелектуальної власності.

Нормативно, адміністративно-правова охорона засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг, закріплює умови охорони таких об'єктів права інтелектуальної власності (торговельні марки, географічні зазначення, фірмові найменування) та містить низку важливих адміністративних, управлінських положень. Вони закріплені в Конституції України, адміністративному законодавстві та інших нормативно-правових актах, проте, саме адміністративні норми є основою формування організаційно-правових гарантій охорони інтелектуальної власності.

Разом з тим, ряд норм, пов'язаних із охороною інтелектуальної власності, міститься в інших законодавчих актах, які стосуються господарської, підприємницької, фінансової діяльності і не забезпечені заходами юридичної відповідальності у разі незаконного використання об'єктів інтелектуальної власності.

Такий стан адміністративно-правової охорони засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг потребує певного осмислення та наукового дослідження і обґрунтування щодо вдосконалення законодавства в зазначеній сфері. В цьому зв'язку обрана тема дослідження є актуальною, становить теоретичний і практичний інтерес, і є актуальною для сучасної науки адміністративного права.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами.
Обраний напрям дослідження узгоджується зі Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», схваленої Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015, Концепцією реформування державної системи правової охорони

інтелектуальної власності в Україні, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 червня 2016 р. № 402-р, Стратегією розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2016-2020 роки, затвердженої Постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 03 березня 2016 р. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідницької роботи Науково-дослідного інституту публічного права «Правове забезпечення прав, свобод та законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин» (номер державної реєстрації 0115U005495).

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Відсутність теоретичних узагальнень та відповідних практичних рекомендацій негативно впливає на формування та розвиток науки адміністративного права. Проблеми адміністративно-правової охорони засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг в теорії адміністративного права недостатньо розроблені. Ціла низка питань щодо публічного управління, особливостей реалізації інституту адміністративної відповідальності у досліджуваній сфері досі ще не має належного правового регулювання та науково-теоретичного забезпечення.

Відповідно у представленій дисертаційній роботі автор крізь призму норм адміністративного права досліджує стан адміністративно-правової охорони засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг, звертає увагу та підкреслює що, в адміністративно-правовій науці питання адміністративно-правової охорони засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг, є не досить дослідженим.

Перший розділ дисертаційного дослідження містить два підрозділи, у яких розкрито методологічні засади адміністративно-правової охорони та засоби індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг.

З огляду на специфіку досліджуваного предмета, слід погодитися з думкою автора, що адміністративно-правова охорона засобів індивідуалізації учасників

господарського обороту, товарів та послуг – це передусім взаємопов’язана система впливу норм адміністративного права на правовідносини у сфері використання суб’єктами господарювання торговельних марок, комерційних найменувань, географічних зазначень (сторінки 49-50).

Для забезпечення адміністративно-правової охорони засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг як об’єкта адміністративно-правової охорони, автор на сторінці 50 зауважує, що серед галузей публічного права важливу роль в охороні прав суб’єктів господарських правовідносин та інших учасників відносин у цій сфері відіграє адміністративне право. У роботі дисертантом проведено доктринальний аналіз положень адміністративно-правової охорони щодо досліджуваних об’єктів інтелектуальної власності, що стало теоретичною платформою вдосконалення адміністративно-правової засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг.

Другий розділ містить три підрозділи, у яких здійснено аналіз нормативно-правового регулювання правовідносин у сфері незаконного використання засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг, проаналізовано склад адміністративного правопорушення та розкрито юридичний зміст та основні ознаки незаконного використання засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг.

Заслуговує на увагу більшість положень дисертаційного дослідження. Зокрема, з метою найповнішого розкриття нормативно-правового регулювання адміністративної відповідальності у сфері незаконного використання засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг в роботі, автор на сторінці 80 роботи слушно зауважує, що законодавчу основу нормативно-правове регулювання адміністративної відповідальності у сфері незаконного використання засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг, крім КУпАП, що регулює питання адміністративної відповідальності, вказане регулюється й іншими нормативно-правовими актами,

які у сукупності слід віднести до законодавчих актів, норми яких передбачають адміністративну відповідальність у досліджуваній сфері.

Дисертантом проаналізовано юридичний склад адміністративного правопорушення за незаконне використання засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг (стор. 90-107), розкрито недоліки адміністративно-правової охорони засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг та вносяться пропозиції щодо удосконалення адміністративного законодавства у досліджуваній сфері.

Третій розділ дисертаційного дослідження складається із двох підрозділів, які присвячено сучасному підходу до реалізації адміністративної відповідальності за незаконне використання засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг», наданні характеристики суб'єктів адміністративної відповідальності, а також дослідженню особливостей адміністративної відповідальності посадових осіб, фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб. Проаналізовано спеціальні ознаки суб'єкта проступку у складах адміністративних деліктів незаконного використання засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг, де суб'єкт проступку характеризуються додатковими специфічними властивостями та підкреслюється, що існуючі проблемні питання адміністративної відповідальності спеціальних суб'єктів, свідчить про відсутність цілісної правової регламентації адміністративної відповідальності в диспозиціях ст. ст. 51-2, 156-3, 164-3 КУпАП (стор. 134, 138, 147-150). Внаслідок здійсненого дослідження, дисертантом пропонується внесення змін до адміністративного законодавства.

Аналізуючи законодавчі акти та доктринальні думки (стор. 165), В. В. Шовкун слушно зазначає, що в останні роки спостерігаються яскраво виражені тенденції визнання юридичних осіб повноцінним суб'єктом адміністративної відповідальності та підтримує думку визнання юридичних осіб повноцінним суб'єктом адміністративної відповідальності.

Отже, лаконічне формування мети і завдань дослідження, узагальнення теоретичних поглядів і висновків, використання нормативно-правової бази надають роботі обґрунтованість наукових досліджень та свідчать про їх достовірність. Зазначене дослідження базується на комплексному, системному підході, характеризується відповідним рівнем наукових узагальнень, що значною мірою обумовлено і характером дослідницької бази.

Зрозуміло, що перераховані вагомі та корисні положення і висновки, які сформульовано в авторефераті та дисертації, не є вичерпними.

Таким чином, дисертаційне дослідження Шморгуна Вячеслава Віталійовича «Адміністративно-правова охорона засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг», є актуальним як з позицій правової науки, так і з точки зору практичної діяльності, спрямованої на удосконалення чинного адміністративного законодавства.

Наукове та практичне значення одержаних результатів. Практичне значення одержаних результатів дисертаційного дослідження полягає в тому, що вони становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес і можуть бути використані: у науково-дослідній сфері – для поглиблення досліджень і вирішення теоретико-правових питань, пов'язаних з удосконаленням адміністративно-правової охорони інтелектуальної власності; у правотворчій діяльності – використано для розробки законопроекту та внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення»; у правозастосовній діяльності – запропоновані рекомендації дозволило поліпшити практичну діяльність суду щодо захисту інтелектуальної власності; навчальному процесі – під час викладання навчальної дисципліни «Адміністративне право», а також у науково-дослідницькій роботі викладачів та аспірантів.

Повнота викладення матеріалів у публікаціях положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Основні теоретичні положення та висновки дисертації знайшли відображення у 11 наукових працях, серед яких одна опублікована у зарубіжному виданні.

Автореферат відображає основний зміст дисертації. Публікації автора повною

мірою висвітлюють положення дисертаційного дослідження.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Позитивно оцінюючи рецензовану роботу, варто вказати на наявність певних недостатньо аргументованих положень, дискусійних моментів та зауважень.

1. Потребує додаткового обґрунтування положення дисертації щодо тотожності терміну «штраф», вживаного в Законах України «Про захист від недобросовісної конкуренції», «Про захист економічної конкуренції» до адміністративної відповідальності (ст. 82). По-друге, вказані норми законів, регулюють суспільні відносини у сфері господарювання, а не охорони інтелектуальної власності. Як і яким чином зазначені закони забезпечують охорону засобів засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг?

2. У забезпеченні захисту інтелектуальної власності важливу роль відіграють недержавні інституції, які взаємодіють з державою і водночас протистоїть державі в особі її органів у питанні охорони правовласників об'єктів права інтелектуальної власності. Проте, дисертант зосередив основну увагу на діяльності органів виконавчої влади, забувши про важливу роль недержавних інституцій у сфері охорони інтелектуальної власності.

3. До недоліків роботи слід віднести відсутність предметного дослідження адміністративно-правової охорони інтелектуальної власності зарубіжних країн. Розгляд цього питання тільки збагатило б дисертаційну роботу.

4. При дослідженні адміністративно-правової охорони засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг, дисертанту доцільно було б розглянути роль суду як самостійної та незалежної гілки влади, яка функціонує з метою захисту прав власників об'єктів права інтелектуальної власності та їх законних володільців, суспільства та держави загалом. В умовах проведення судової реформи органи судової влади перебувають у площині змін, які зумовлені євроінтеграційним напрямом, ці зміни певною мірою спрямовані на належну охорону інтелектуальної власності судами України, адже стан адміністративно-правової охорони інтелектуальної

власності судовою гілкою влади перебуває не на досить високому рівні, що негативно впливає на рівень захисту інтелектуальної власності

Проте, зазначені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку роботи, яка є самостійним завершеним науковим дослідженням, в якому отримані цікаві наукові результати.

ВИСНОВОК

Дисертаційне дослідження «Адміністративно-правова охорона засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг» є самостійною завершеною науково-дослідною працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що представляють собою низку нових для адміністративно-правової доктрини положень та рекомендацій щодо удосконалення нормативних засад сфері охорони інтелектуальної власності в Україні.

Автореферат дисертації відображає зміст основних положень дисертації і за своєю актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, достовірністю, науковою і практичною значущістю отриманих результатів, повнотою їх викладення в опублікованих дисертантом наукових працях, відповідає вимогам пункту 11 Порядку присудження наукових ступенів, які висуваються до кандидатських дисертацій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (із змінами і доповненнями), а її автор – Шморгун Вячеслав Віталійович – на основі публічного захисту заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07. – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:
кандидат юридичних наук,
Північний апеляційний господарський суд,
суддя

А.Г. Майданевич

Підпис судді *Майданевич А.Г.*
засвідчено
управління персоналом
та антикорупційного моніторингу
судді *А.В. Мазовець*

